

Liikesalaisuuksien suoja uudistuu

Työ- ja elinkeinoministeriön liikesalaisuuslakityöryhmän mietintöä, johon sisältyy ehdotus uudeksi liikesalaisuuslaiksi, koskeva lausuntoaika päättyi 29.11.2017. Uudella lailla pannaan täytäntöön EU:n direktiivi liikesalaisuuksien suojasta.

Lakiehdotus annetaan eduskunnalle alkuvuodesta 2018 ja uuden lain on tarkoitus tulla **voimaan viimeistään 9.6.2018**, jolloin liikesalaisuusdirektiivin täytäntöönpano-aika päättyy.

Uusi laki on liikesalaisuuksia koskeva yleislaki.

Lakia sovelletaan, jollei muussa laissa toisin säädetä. Liikesalaisuuslaki täydentää näin esimerkiksi **työsopimuslain liikesalaisuussääntelyä** ja työryhmän ehdotuksen mukaan voimassa olevan lain mukainen termi työnantajan "ammatti- ja liikesalaisuudet" korvattaisiin "liikesalaisuudet" -termillä.

Yhtenäinen liikesalaisuuden määritelmä selkiyttäisi kilpailukiello- ja salassapitoehtojen tulkintaa. Uusista sananvapauden tai muiden perusoikeuksien rajoituksista ei laissa ole kyse, toisin kuin julkisuudessa olleista tiedoista on saattanut ymmärtää. Laissa ei myöskään säännellä salassapitosopimuksista, toisin kuin monet ammattiliitot olisivat toivoneet sen pelossa, että uuden lain myötä työnantajat tulisivat vaatimaan työntekijöitä sitoutumaan pitkiin, sanktioita sisältäviin salassapitositoumuksiin, jotka käytännössä estäisivät työntekijöitä vaihtamasta työpaikkaa kilpailukieltosopimusten taapaa. Tähän liittyen työ- ja elinkeinoministeriö on tilannut kilpailukiello- ja salassapitosopimusten käyttöä koskevan selvityksen, jonka tarkoitus valmistua toukokuun 2018 loppuun mennessä.

Uusi liikesalaisuuden määritelmä

Jotta tieto on liikesalaisuus, sen pitää täyttää kolme edellytystä. Liikesalaisuuden on ensinnäkin oltava **salaista tietoa**. Liikesalaisuus ei siten voi olla tietoa, joka esimerkiksi tietyllä toimialalla on yleisesti tunnettua. Rajanveto ammattitaidon ja liikesalaisuuden välillä on arvioitava tapauskohtaisesti.

Toiseksi liikesalaisuudella on oltava **elinkeinotoiminnan kannalta taloudellista arvoa**. Riittävää on, että yrityksen salaisena pitämällä tiedolla voi olla hyötyä yrityksen liiketoiminnassa.

Kolmanneksi liikesalaisuuden **haltijan on toimiltaan pyrittävä pitämään tieto salassa**. Tietojen luottamuksellisuuden pitää siis olla selvää niille, jotka tietoja käsittelevät. Laissa ei tarkemmin määritellä, miten liikesalaisuudet on suojattava. Keinoja voivat olla esimerkiksi yrityksen ja sen henkilöstön taikka yhteistyökumppaneiden väliset salassapitosopimukset tai asianmukaiset tietojärjestelmien ja fyysisten tilojen turvajärjestelyt.

Kun edellä kuvatut lain vaatimukset täyttyvät, tieto saa suojaa liikesalaisuutena. Käytännössä liikesalaisuudet voivat olla hyvin eri tyyppisiä tietoja kuten hinnoittelutietoja, asiakasrekistereitä tai markkina-analyyseja.

Mikä on liikesalaisuuden oikeudetonta hankkimista, käyttämistä ja ilmaisemista?

Liikesalaisuuslaissa ehdotetaan säilytettäväksi yleinen kieltä, jonka mukaan kukaan ei saa oikeudettomasti hankkia tai yrittää hankkia liikesalaisuutta. Liikesalaisuutta ei saa esimerkiksi hankkia luvattomasti kopioimalla, jäljentämällä tai havainnoimalla liikesalaisuuden haltijan asiakirjoja, esineitä, materiaaleja, aineita tai sähköisiä tiedostoja.

Laissa toisaalta nimenomaan säädetään liikesalaisuuden sallituista hankkimistavoista. Liikesalaisuuden voi hankkia esimerkiksi itsenäisesti keksimällä tai luomalla taikka selvittämällä liikesalaisuuden markkinoilla saatavilla olevasta tuotteesta tai esineestä niin sanotulla käänteismallinnuksella (reverse engineering).

Henkilöille, jotka ovat asemansa perusteella saaneet tiedon liikesalaisuudesta, kuten yrityksen hallituksen jäsenet tai toimitusjohtaja, asetetaan nimenomainen liikesalaisuuden oikeudeton käyttämis- ja ilmaisukieltä. Luottamuksellisen liikesuhteen osapuolille asetetaan yleinen liikesalaisuuden salassapitovelvollisuus. Liikesalaisuutta ei saa myöskään käyttää tai ilmaista, jos henkilöä sitoo salassapitosopimus tai muu salassapitovelvoite. Liikesalaisuus voi siten saada yhtä aikaa suojaa useamman säännöksen perusteella.

Whistleblowing

Uudessa laissa säädetään myös liikesalaisuuksien suojan väistymisestä, kun paljastetaan väärinkäytöksiä tai laitonta toimintaa (whistleblowing). Liikesalaisuuslaissa ei kuitenkaan määriteltäisi, kenelle ilmiantaja voi liikesalaisuuden paljastaa. Arvio on tehtävä tapauskohtaisesti, ja siinä on otettava huomioon muun muassa se, voidaanko asiassa käyttää yrityksen sisäisiä ilmoituskanavia ja onko väärinkäyttöä mahdollista puuttua paljastamatta liikesalaisuutta.

Oikeudenloukkaukset käräjäoikeuteen tai markkinaoikeuteen.

Uuden lain mukaan elinkeinonharjoittajan lisäksi kuka tahansa luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö voi olla liikesalaisuuden haltija ja vastaavasti oikeudenloukkaaja.

Muun muassa näistä syistä uudessa laissa ehdotetaan, että liikesalaisuuksia koskevat riita-asiat käsiteltäisiin ensisijaisesti käräjäoikeuksissa. Markkinaoikeudella olisi rinnakkainen toimivalta tilanteessa, jossa vastaaja on oikeushenkilö tai elinkeinotoimintaa harjoittava luonnollinen henkilö.

Uuteen lakiin sisältyy aiempaa täsmällisemmät ja kattavammat oikeussuojakeinot. Tämän katsotaan tehostavan liikesalaisuuksien suojaa, joka nykyisin rakentuu ensisijaisesti rikoslainsäädännön varaan.

Jos liikesalaisuutta on loukattu, käräjäoikeus tai markkinaoikeus voi liikesalaisuuden haltijan vaatimuksesta kieltää oikeudenloukkaajaa jatkamasta tai toistamasta loukkaavaa tekoa tai ryhtymästä tällaiseen tekoon. Tuomioistuimien voi myös määrätä uudenlaisia korjaavia toimenpiteitä eli esimerkiksi määrätä oikeudenloukkaajaa vetämään liikesalaisuutta loukkaavat tavarat markkinoilta.

Vaihtoehtoisesti tuomioistuimien voisi määrätä oikeudenloukkaajan maksamaan liikesalaisuuden haltijalle käyttökorvausta. Liikesalaisuuslakiin ehdotetaan myös vahingonkorvaussäännöstä.

Lisätietoa:

[EU:n direktiivi 2016/943](#)

Lähteet:

Työ- ja elinkeinoministeriö – tem.fi